

YARGITAY'IN VERDİĞİ BİR KARAR DOLAYISIYLA

Yrd. Doç. Dr. Zariye ŞENOCAK*

Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin 1997/6795 Esas ve 1997/8177 Karar sayılı ve 11.7.1997 tarihli vermiş olduğu kararda¹, mirasın reddi için özel vekâletnameye gerek olmadığı hususu oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Bu kararda çoğunluğun görüşü aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

“...Vekâlet vekilin yapması gereken işin gerektirdiği tüm işleri kapsar... Niteliği itibariyle şahsa sıkı sıkıya bağlanan hakların kullanılmasında zorunlu ise de, diğer şahsa bağlı haklar özel yetkili vekil aracılığıyla kullanılabilir.

Vekilin müvekkilinden özel yetki alması gereken haller kanunlarda sayılmıştır. Borçlar Kanunu'nun 388. Maddesinde ortaya konan genel sınırlamanın istisnası Kanunda gösterilmedikçe, genel kural uyarınca, vekilin işin gerektirdiği tüm yetkilerle donatıldığını kabul işlem güvenliği ilkesinin zorunlu bir sonucudur. Özel yetki gerektiren haller benzetme yolu ile genişletilemez. Tereke üzerinde tasarruf şahsa bağlı haklardan değildir. Yasaların öngörmediği bir konunun tüzükle benimsenmesine geçerlilik tanınmaz...

Kaldı ki sonradan verilen özel vekâletname ile vekilin yaptığı işleme icazet verilmiştir. İcazet, yetkisiz temsilcinin yaptığı işlemlere geçerlilik verir, icazetin hükümleri geriye yürür...”

Muhalefet şerhinde ise “Velâyet, Vesayet ve Miras Tüzüğü'nün 40'inci maddesindeki açıklamaya göre, mirası reddeden vekilin vekâletnamesinde özel yetki bulunması” gerektiği ifade edilmiştir.

* A.Ü. Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi
1. YKD 1997 s. 1534

DEĞERLENDİRME

Hukuk düzeni reşit, temyiz kudretine sahip ve hakkında kısıtlılık kararı alınmamış her kişiye, hukukî işlem yapmaya yönelik irade beyanlarıyla hak edinebilme, borç altına girebilme özelliğini tanımıştır. Fiil ehliyetine tam olarak sahip bir kişi bizzat hukukî işlem yapma yerine, bir başkasına kendi adına ve hesabına hukukî işlemde bulunma yetkisini verebilir. Bu durumda temsilcinin temsil edilen tarafından yetkilendirilmesinden söz edilir.

Temsil yetkisi genellikle bir akdî ilişkisinin, daha doğru bir ifadeyle ona temel teşkil eden akdî ilişkinin (hizmet akti, şirket akti, istisna akti gibi) bir parçasını oluşturur. Nitekim temsil yetkisine temel teşkil eden hukukî ilişki vekâlet akti olduğunda da durum böyledir. Vekâlet akti işin görülmesiyle ilgili hukukî işlemleri yapma yetkisini kanun dolayısıyla ihtiva etmektedir (BK. mad. 388 fk. 2). Bunların dışında özel önem arz eden, müvekkili yük altına sokan işlemler için özel, sarîh bir yetkilendirmeye ihtiyaç vardır. Hangi durumlarda özel yetkiye ihtiyaç duyulacağı Borçlar Kanunu'nun 388'inci maddesinin 3'üncü fıkrasında sayılmış bulunmaktadır. Bunlar dava açma, sulh olma, tahkim etme, kambiyo taahhüdünde bulunma, bağışlama, bir gayrimenkulü temlik ve bir hak ile sınırlamadır. Özel temsil yetkisini gerektiren hukukî işlemlere ilişkin bu saymanın tahdidî mi yoksa tadadî mi olduğu konusu doktrinde açıklığı kavuşturulmuş değildir². Kanaatimizce bu hususta düzenlemenin koruma amacından hareket etmek ve kanun koyucunun burada tadadî olarak bazı durumları belirttiğini, bu saymanın tahdidî olmadığını kabul etmek ve söz konusu fıkraı genişletici yorum tabi tutmak gerekir. Nitekim özel vekâletnameye ihtiyaç duyulan işlemler Borçlar Kanunu'nun 388'inci maddesinin 3'üncü fıkrasıyla sınırlı değildir. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 63'üncü maddesinde de özel vekâletname gerektiren işlemler sayılmış bulunmaktadır. Bunlar ibrada bulunma, davayı kabul veya davadan feragat etme, yöneltilen yemini kabul, dava konusunu kabz etmek ve haczi çözdürmedir. Bunların yanında vekilin başkasını tevkil edebilmesi (Avukatlık K. mad. 171/ fk. 1), Anayasa Mahkemesi'nde vekâleten dava açabilme (Anayasa Mahkemesi'nin Kuru-

2. Borçlar Kanunu'nun 388'inci maddesinin 3'üncü fıkrasındaki saymanın tahdidî olduğu görüşünde Tandoğan: Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri C. II (İstisna (Eser) ve Vekâlet Sözleşmeleri, Vekâletsiz İş Görme, Kefalet ve Garanti Sözleşmeleri B.3, Ankara 1987, s. 397; tadadî olduğu görüşünde Müderrisoğlu: Avukatlıkta Vekâlet ve Ücret Sözleşmesi ve İçtihatlar, Ankara 1974, s. 48-49.

luşu ve Yargılama Usulleri Hakkında 44 Sayılı K. mad. 31) ve mirası reddedilme (Türk Medeni Kanunu'nun Velâyet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına dair Tüzük mad. 40) kanun veya tüzük dolayısıyla özel vekâlete ihtiyaç duyulan haller olarak belirtilmiştir.

Yargıtay'ın yukarıdaki kararında, Türk Medeni Kanunu'nun Velâyet, Vesayet ve Miras hükümlerinin Uygulanmasına Dair Tüzük'ün 40'inci maddesinin açık hükmüne rağmen, "mirasın reddi için özel vekâletnameye ihtiyaç duyulmadığı" yolundaki görüşüne katılmıyoruz. Borçlar Kanunu'ndaki ve Usul Kanunu'nda özel vekâleti gerektiren hukukî işlemlere göz atıldığında, bunların genel olarak müvekkilin mal varlığını azaltan ya da önemli derecede risk altına sokan işlemler olduğu görülür³. Mirasın reddi de bu türden bir işlemdir. Terekeye bir ya da daha fazla gayrimenkulün dahil olabileceği ve miras bırakanın ölümüyle bunların mülkiyetinin külli halefiyet prensibi gereği mirasçı ya da mirasçılara geçtiği göz önüne alındığında, gayrimenkullerin temlik için özel vekâletname arayan düzenlemenin temelinde yatan düşüncenin mirasın reddi için de geçerli olması gerektiğini kabul etmek gerekir. Öte yandan mirasın reddi için genel vekâletnameyi yeterli sayan görüşe göre, genel vekâletnameye sahip olan bir vekilin terekenin borca batık olması hâlinde mirası kabule dair açıkladığı irade beyanının da geçerli olduğu kabul edilecektir. Zira mirasın reddi veya terekenin borca batık olması halinde mirasın kabulü, aynı genel kurala tâbi tutulması zorunlu inşaf haklardandır. Oysa ki borca batık terekenin kabülünün müvekkilin malvarlığını önemli derecede riske sokacağı aşikardır. Bu nedenle, Türk Medeni Kanunu'nun Velayet, Vesayet ve Miras hükümlerinin Uygulanması'na Dair Tüzük'ün 40'inci maddesindeki özel düzenleme olmasa dahi, Borçlar Kanunu'nun 388'inci maddesinin 3'üncü fıkrasının - bu fıkranın koruma amacı göz önünde tutularak - geniş yorumlanması suretiyle, mirasın reddi için özel vekâletnameye gerek olduğu sonucuna varılabilir kanaatindeyiz⁴.

3. Guhl/Merz/Kummer; Das Schweizerische Obligationenrecht mit Einschluss des Handels und Wertpapierrechts, Bearb. von Koller und Druey, 8. Aufl., Zürich 1991, s. 150; Gautschi; Berner Kommentar, Bd. VI. Das Obligationenrecht, 2. Abt., 4. Teilband: Der einfache Auftrag, 2. Aufl., Bern 1960, Art. 396, N. 47 a; Honsel/Vogt/Wiegand. Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Obligationenrecht I, Art 1-529 OR, Basel-Frankfurt am Main 1992, Art. 397, N. 14.
4. Mirasın reddi için özel vekâletnamenin zorunlu olduğu görüşünde: Kocayusufpaşaoğlu, Miras Hukuku, B.3, İstanbul 1987, s. 604; Tandoğan, C.II, s. 406; Escher: Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Das Erbrecht, zweite Abteilung: Der Erbgang, Art. 537- 640, 3. Aufl, Zürich 1960, Art. 570, N. 5.